

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. **Uredništvo in upravništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša).** — Naročnina za celo leto K 4—, za pol leta K 2—, za četrt leta K 1—. Za vse države in Ameriko K 5'60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Save“ v Kranju. Inserate, naročnina, reklamacije pa na upravništvo „Save“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin.. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzojavi: „Save“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Vabilo

na

volilni shod

ki se vrši v KRANJU, v ponedeljek, dne 24. novembra 1913. v gostilniških prostorih g. Marije Mayr, točno ob 8. uri zvečer.

Na shodu se bo predstavil volilcem gosp.

dr. Karl Triller

narodno-napredni deželnozborski kandidat za mestno skupino

Kranj — Škofja Loka.

Volilci! Somišljeniki!

Polnoštevilno udeležbe pričakuje

Mestanski volilni odbor.

Izkusnja uči!

Na Gorenjskem je živel kmet, ki so mu rekli pri Spornu. Od očeta je prevzel lepo posestvo, zarašene gozde, pognojene njive in travnike, v hlevih lepo rejeno živino in čist urbar. Mož pa je bil nekaka zmes med lehkomiselnostjo in ošabnostjo. Rad je pokazal, da ima več kot sosedje in da tudi več razume. In tako je prišlo, da so bili pri Spornu vsako nedeljo godci in da se je ple-

salo. Vsled tega pa je pešalo gospodarstvo. Šporn pa je naprej veseljačil, vabil v goste, najemal godec in napajal sosedje. Kmalu pa so se začeli oglašati na Špornovini biriči, v zemljiški knjigi se je zbrala dolga vrsta upnikov, gozdi so postali prazne fratre, iz hlevov je šel voliček za voličkom in njive in travniki so samevali neobdelani. Šporn pa je veseljačil naprej in ko je bila pri Špornovih zopet pojedina, v kateri so vedeli gostje in godci, da je zadnja, zaigrali so ti na koncu še iz zlobnosti za to veselico zloženo melodijo z refrenom: Šporn trap, Šporn trap.

Kranjskemu deželnemu odboru se je posredilo najeti posojilo 10 milijonov kron v investicijske svrhe in sicer pod zelo ugodnimi pogoji. Ko je bilo to posojilo zasigurano, vrgli so se gospodje deželni odborniki takoj v vlogo paryenja, ki je zadel veliko srečko. Nabavili so si na deželne stroške elegantne avtomobile, ki se uporabljajo v uradne in zasebne namene.

Tik pred zasedanjem deželnega zebra čulo se je o naravnost horendnih svotah, ki so se porabile za komisije in dijete in zahtevalo se je pojasnila. Ta zahteva je zelo naravna ali ostala je neizpolnjena, niti vsi deželni odborniki ne dobe vpogleda v dotične podatke in tudi deželni zbor sam ni dobil pojasnil. Miljoni se žrtvujejo za neko domnevano velikopoteznost in tudi glede teh milijonov deželni zbor ni prejel pojasnil. Vi morate zaupati nam in našim inženirjem! To je vse, kar se nam je povedalo.

Večmiljonsko posojilo za melijoračne namene bi ne imelo usodnih posledic, ko bi se denar res porabil za melijoracije, ki naj dvignejo ljudsko gospodarstvo. Ali deželni odbor ravna tako, kot da bi zanj ne veljal narodnogospodarski zakon, ki določa, da je le tisto gospodarstvo zdravo, ki išče ravnotežja med prejemki in izdatki. Kranjski deželni odbor pokriva že leta in leta upravni deficit s posojili iz melijoračnega zaklada. To je „Raubbau“.

In prav na kmata Športa spomnil nas je deželni glavar, ko je na shodu v Unionu primerjal

deželne finance s financami ljubljanskega mesta ter bahato udaril na svoj mošnjiček: mi pri deželnem odboru imamo denar, še ga imamo. Kaj pa potem, če upravni deficit požre melijoracijski zaklad? S čim se bo posojilo vračevalo, če velik del tega fonda izgine v parvenijskih alrah in velikopoteznih špekulacijah?

Mi nismo nikdar umeli, kako more državna oblast mirna ostati pri takem gospodarstvu deželnega odbora. Čudili smo se tudi, da so kranjski Nemci podpirali to uničevalno narodno-gospodarsko smer. Denar bo sicer zapravila le ena stranka, posledice pa bomo trpeli vsi: Klerikalci, liberalci, socijalni demokratje, Nemci in tudi naši kmetje.

Sedanje volilno gibanje pa kaže nekaj simptomov, kakor da so se vlada in Nemci, ki so eno in isto, vendar nekaj naučili iz sedanjih izkušenj. — Nemcem je bilo prav, da so klerikalci uničili slovensko gledišče, ker s tem profitira nemško gledišče, nekaj pomislekov pa so že imeli, ko se je na ulico vrgel vsečiliški fond, ker k temu so tudi Nemci prispevali. Nemci so sicer delali s klerikalci izborne kupčije. Dobili so dve lastni nemški gimnaziji, prišli so do upravlja v ljubljanskem občinskem svetu, dobili so lastnega deželnega šolskega nadzornika, ugrabili so zopet vsa odločilna mesta v državnih službah. Šli so s klerikalci, ker so vedli, da so ti za kak strankarski dobiček vsega zmožni,

Ali ko je bil razpuščen deželni zbor in je nastalo vprašanje, ali naj se ta turška praksa nadaljuje še šest let, ali naj se celo poglobi, začeli so se jim vendar ježiti lasje pred posledicami. Slutijo, da nas bo potop, ki pri tem vladanju mora priti, potopil vse, pa prav vse.

Zaradi tega je dolžnost nas vseh, ki stojimo izven gospodrujoče stranke, strniti vse moči, da se zabrami najhujše zlo. V teh dneh, ki nas še ločijo od volitev naj bi ponehali med slovenskimi strankami v deželi vse razlike, pozabljeno naj bo vse, kar se je neljubega pripetilo temu ali onemu javnemu funkcionarju ali zasebniku, kajti če kleri-

PODLISTEK.

Spomenik sv. Janeza Nepomuka v Kranju.

Veletržec in posestnik Janez Majdič v Kranju, ki je umrl leta 1908., je v svoji oporoki določil, da naj se postavi spomenik njegovega patrona sv. Janeza Nepomuka pred hišo, v kateri se nahaja c. kr. okrajno sodišče. Tako po njegovih smrtih se je izvršitelj oporoke, g. Rudolf Kokalj, pobrighal, da se delo čimprej izvrši. Načrte za spomenik so doposlali slovenski kiparji Franc Berneker, Ivan Bizjak in Martin Peruzzi. Po treznem preudarku in na nasvet strokovnjakov so delo oddali kiparju Bernekerju.

Lansko leto se je lotil Berneker poverjene mu naloge. Napravil je najprvo iz mavca pomožni model, nato model v izvirni velikosti in naročil kamen. Jeseni 1912. je kamen poziral in punktiral. V poletnih mesecih 1913 je spomenik v posameznostih umetniško izvršil in bil začetkom jeseni s spomenikom gotov. Sredi septembra so pripeljali iz Dunaja spomenik in ga v oktobru konečno postavili pod osebnim vodstvom umetnika samega.

Spomenik je narejen v podobi vodnjaka. Bazen za vodo ima obliko polovične elipse, katere premer meri 2'80 m. Premer nadomešča masiven podstavek, ki predstavlja del Karlovega mostu v Pragi, s katerega so vrgli sv. Janeza Nepomuka v Vltavo. Bazen je 0'41 m globok, vršina vsega spomenika znaša 2'63 m.

Spomenik nam predstavlja pretresljiv moment. Sv. Janez se potaplja v vodi, že se trupla oklepajo ostudni polipi s svojimi tipalkami. A obraz svetnikov je miren, razlit je po obličju izraz vdanosti v voljo božjo. Tu ni sledu straha pred smrтjo. Tako umira svetnik. Z mosta pa gleda kraljica, kako se potaplja njen prijatelj, svetovalec in spovednik, kateremu je zaupala vse skrivnosti svojega srca. Prav zaradi nje ga je zahitela tako grozna smrt. Izdati ni hotel tega, o čemer se je izpovedovala kraljica. Potrta v globoki žalosti stoji tu kraljica, po rami in po prsih ji padajo bujni lasje, roke ima sklenjeni, s tega krasnega obraza je brati vso njeno dušno bolest. A tudi v žalosti ostane in je ponosna kraljica. To priča njen fini obraz, to priča njena vitka, elegantna postava. Sv. Janez je narejen v naravni velikosti iz belega marmorja, česar belina za nianso prehaja v modrikasto barvo; na sebi ima spovedniško obleko. Kraljica (1'80 m) je izklesana iz čisto belega marmorja in oblečena v obleko, kakoršno so v 15. stoletju nosile princese. Za sv. Janeza in za kraljico je rabil umetnik beli marmor iz kamenoloma v Laasu na Tirolskem, za podstavek, na katerem stoji kraljica, in za bazen pa modri marmor iz Grastala pri Beljaku.

Voda prihaja v bazen skozi dve odprtine, ki se nahajata pod polipoma. Iz podstavka, na katerem stoji kraljica, gledata dva močerada; iz njunih žrel prihajata dva vodenih curka in padata v bazen ter napravljata prijetno valovanje na površini vode, ki stoji v bazenu. Kip sv. Janeza Nepomuka je do

vratu potopljen v vodo.

Okrog spomenika nalože zeleno rušo, posade na vsaki strani po tri jelke in preskrbe primerno ograjo. Kakor čujemo, nameravajo sosedje Anton Majdič, Jožef Majdič in Adolf Rohrmann zgraditi ves prostor, ki se nahaja med njih hišami in državno cesto, z ograjo, ki bi segala od vogla hiše Jožefa Majdiča do vogla hiše Marije Roossove. Na ogrjenem prostoru pa bi priredili nekak park. Na ta način bi spomenik mnogo pridobil.

Spomenik sv. Janeza Nepomuka se odlikuje po onih prednostih, kakor druga dosedanja večja dela Bernekerjeva. Kdor osebno pozna Bernekerja, temu se mož prav tako prikupi, kakor mu morajo ugajati njegova dela. Preprost, naraven je Berneker v svojem značaju in v svojih umotvorih. Pri njem ni nič eksaltiranega, kar tako odbija, nič vsljivega, kar vznevolja, nič one pretirane simbolike, vsled katere so dela nekaterih umetnikov neumljiva. In prav zato vplivajo Bernekerjeva dela na človeka z vso silo in močjo. Čudovita je njegova iznajdljivost in izvirnost. Berneker ume zagrabiti pravi moment, zaglobiti se vanj z vso dušo in ga obdelati tako, da mora nastati lepo klasično delo, kakršnega bi pri nas ne mogel ustvariti nihče drug kakor naš Berneker.

Kranj se lahko ponaša s spomenikom, ki ga je ustvaril Berneker. Naša želja pa je, da ostane Bernekerju še dolgo njegova umetniška moč ohranjena v čast in ponos malega slovenskega narodča, iz katerega srede je izšel.

kalna stranka obdrži svojo moč ali jo celo poglobi, bodo z kože nas vseh rezali jermena.

Zato naj bi šel le en glas po celi deželi, po mestih in po vaseh, po vseh uradih, zavodih in zasebnih družbah: Sovražnik je pred vrti, — hujši od nemškega valpta, hujši od Turka. Če lazijo klerikalni agitatorji dan za dнем za našim kmetom, ter mu šepečejo v uho: mi smo za kmata, glejte koliko smo že za kmata storili, kmet ti si danes gospodar povsodi, v šoli, na cestah in občinski upravi, je to huda prevara, je to veseljačenje na Spornovem plesu. Vsak kmet ve, da ne velja nič, da se ima batí najhujšega, če se slepo ne pokori vsakemu povelju z farovža, pa prav vsakemu naj bo pametno ali brezmiseln, kmet naj pa nadalje pomisli da bo tudi on plačeval, če se zapravi melijoračno posojilo, če bo pripomogel k temu, da si bodo na njegovem hrbtnu zbirali nekateri veliko zaklade in igrali veliko gospodo. Gospodarski razvoj provzročuje vedno večje izdatke, vsled tega so potrebni tudi večji prejemki. Deželne doklade se dosedaj niso zvišale, ali to povišanje bo prišlo, in čem pozneje pride, tem hujše bo.

Zaradi tega kličemo v zadnjem tednu pred volitvami vsem volilcem na deželi in po mestih: možje na noge, pokažite, da ste samostojni ljudje, volite tako, da se zrak izčisti, kajti za vašo kožo se gre.

Južna železnica.

(Dalje.)

Ogromno podjetje je torej pasivno, in sicer že izza več let. Ko se je leta 1901. pokazal prvi veliki primanjkljaj in je uprava spoznala, da tu ne gre za noben slučajen, ampak za trajen pojav, je družba naprosila svoje upnike, in sicer v prvi vrsti posestnike triodstotnih obligacij, naj ji dajo odloga v njenih obveznostih. Po dolgotrajnem obravnavanju je bilo dne 16. septembra 1903 z njimi sklenjena pogodba, s katero so bili odpalčilni načrti triodstotnih prioriteta izpremenjeni, da so bile od 1902 do 1917 odpalčilne kvote v znesku 155 milijonov frankov odložene, da bodo torej plačane šele v dobi 1918 do 1959. Od obrestovanja se 2 franka na leto odtegneta nespremenljivo. „Odpisi“, torej začasni prihranki po 155 milijonov frankov, se izključno porabijo za investicije v najvišjem znesku 96 milijonov kron, za plačilo kupnih kvot za pokritje izgubnega odnosa in za provizorično pomnožitev blagajniških zalog.

Vkljub temu pa je l. 1908 nastopila nova izguba, tako da je južna železnica iznova naprosila „triostotne prioritarje“ za odlog, na kar je bila 29. maja 1909 sklenjena dodatna pogodba, v kateri so prioritarji soglašali s tem, da se odloži nadaljnje zapadlo srečkanje za leto 1908 in 1909 pod pogojem, da vlada dovoli povišanje blagovnih tarifov. Južna železnica se je obrnila z obširno vlogo na železniško ministrstvo, katero je dovolilo to povišanje v obliki sedemodstotne doklade k obstoječim tarifom. To povišanje tarifov je dalo l. 1909 skupaj 37 milijonov, vkljub temu pa so imeli deficit 73 milijonov.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

Odložim v sobici nahrtnik — najpraktičnejši za nedolgotrajna potovanja, zlasti očigled sicernim carinskim nadležnostim in potno palico, nakar me takoj opozori prijazni spremjevalec Sudanec, da bo v kratkem dinér, vsled česar naj na glas zvona prihitim v obednico. Ni bilo treba dolgo čakati na prvi obed v Egiptu. Zvon je zbral prebivalce hotela in med gosti sem opazil z veseljem mnogo sopotnikov na „Helouanu“, ki smo se kot stari znanci veselo pozdravili.

Obed ni bil nič slabši nego na ladiji, še v toliko boljši, da je stala pred vsakim gostom $\frac{3}{4}$ steklenica lahkega črnega vina, dobrega okusa, ki smo ga pili pomešano z destilirano nilsko vodo prijetno skladikastega okusa, v katero devajo radi vročine koščke ledu, tako da vpliva prav osvežujoče. Govoriti sem slišal sicer, da voda iz Nila rada napenja, sploh mnogemu škoduje, česar pa na sebi kljub obilemu zavživanju nisem opazil.

Pri jedi, obstoječi iz predjadi, — jezik, gnjat — zeliščne juhe, ribe, kuretnine, pečenke, sadja (grodzja, banane, datli, jabolka) in črne kave, so nam stregli temnoručavi, včasih docela črnkasti sudanski Arabci, oblečeni v bele, do tal segajoče halje, iz enega kosa, prepasani z rudečimi, rumenimi in drugobojnimi pasovi. Čvrsti, veliki dečki, gibčni, hitri, zelo pripravnji in postrežljivi.

Ko se je tako izvršil prvi obed v Afriki, smo se zbrali gostje v salonu pri pušenju in čitanju

V imenovani vlogi južne železnice je nekaj zanimivih podatkov, ki jih tu objavimo. Pritožbe o avstrijskih davčnih postavah, zlasti o nenavadno visokih deželnih in občinskih dokladah so irrelevantne, ker zadevajo tudi vse druge železnice. Skupno njeno obremenjenje znaša 21.9 milijonov kron, t. j. 20% prihodkov. V tem je pa zapopadena francoska pristojbina za kotiranje (1.3) in italijanski anuitetni davek (3.4 milij. kron).

Veliko škodo je južna železnica baje imela vsled preosnove valute. Ker se je „relacija“ (razmerje vrednosti zlata k vrednosti srebra) postavno določila, je bila družba, ki je svoja posojila plačevala po starem relacijskem kurzu latinske novčne konvencije (1 gld. a. v. t. je $2\frac{1}{2}$ franka), in ki je obrestovala in odplačevala v frankih, trajno preobremenjena v tem kontu po 19%. To ji baje jemlje za vso bodočnost upanje, da bi s uskocivnim približevanjem zlatega goldinarja k novčni paritetu $2\frac{1}{2}$ frankov reducirala izgubo agia; s povišanjem tarifov je hotela baje pokriti izgubo, toda nizki tarifi državnih železnic so jo pri tem baje ovirali.

Nadaljni vzrok nadaljevanja svojih prihodov — in nedvomno po pravici — vidi uprava južne železnice v delitvi prometa, ki je bila posledica novih alpskih železnic. Pričakovalo se je od otvoritve tega obrata, da se promet na Trst silno pomoči; zato je bila južna železnica pripravljena, oddati državnim železnicam neke dele prometa. Te pomnožitve prometa pa ni bilo in južna železnica ima iz tega absolutno izgubo, katero do leta 1908 proračunava s $6\frac{1}{2}$ milij. kron in katera bo baje vsled pogodbe, po kateri bo udeležba pri prometu Dunaj-Trst uskocivno padala, na leto načršala za $1\frac{1}{2}$ milijon kron, h katerim je vsled otvoritve turske železnice baje prištevati nadaljno $\frac{1}{4}$ milijona kron in vsled podprtavljenja velikih severnih železnic nadaljnih 2.5 milijonov kron na leto.

Prihodke — utemeljuje družba v svoji vlogi — ji je močno skrčila bosenska aneksija in vsled nje nastali turški bojkot. Od srede oktobra do konca decembra 1908 je imela izgube na voznihi na Balkan v znesku 400.000 K, od srede januarja do konca februarja 1909 po 300.000 K in v prometu z Reko po 300.000 K, skupaj torej 1.000.000 K v približno štirih mesecih, ne oziraje se na to, da so bili trgovski odnosi trajno uničeni. Tudi je bila primorana, zaradi nevarne vojske oskrbeti si večjih premogovih zalog za vojsko, kar ji je, ker je promet na severni železnici občičal in je bilo vsled tega potrebno nabaviti si angleškega in ruhrskega premoga, prizadejalo nadstroškov po 1.4 milijona kron. Tudi davek na vozne listke je baje oškodoval podjetje, ker je oviral razvoj osebnega prometa, ne da bi bila zvišana vozniha koristila podjetju, marveč je to oviral povišanje tarifov.

Izgubo so provzročali južni železnici, nadalje popusti v prid dvornim in državnim uslužbencem, v prid oficirjem in vojaškim uradnikom, v prid vojaškemu osobju, torej 1.4 milijona kron. Potem za vojaške transporte 2.2 milijona kron.

Nasprotno pa so se izdatki pomnožili. Izdatki za personal so od 35 milijonov kron l. 1900 narasli na 51 milijonov kron v letu 1907. in $53\frac{1}{2}$ milij. kron v letu 1909.

različnih časnikov, ki izhajajo v Egiptu n. pr. francoski Nouvelles Egypciennes, La Bourse, itd.: italijanski: Menagero Egiziano itd. Da celo Nemci so se vsilili z dnevnikom, — ki živi menda od milosti nemške vlade, kajti čita ga razun nemških turistov itak nikdo — Ägyptische Nachrichten, ki je tudi po vsebini preplonkan iz enako naslovjenega francoskega lista. Sopotniki iz „Helouana“ smo si izbrali posebne ure, pogovarjajo se o prestanem in nadalnjem potu. Ko sem omenil namen, zlesti na piramide, oglasil se je zastopnik neke dunajske veletyrdke in z učeno gesto svetovnega potnika jasno dokazoval, da v težki žametni obleki v kateri sem tičal, bi niti ne smel v Egipt priti, v to tropično deželo, kaj šele misliti, da bi v njej plezal na piramide. Svetoval mi je prepričevalno, naj si raje kupim lahko turistovsko obleko, češ, da jo dobim cenje nego na Dunaju, lahko že za 20 do 25 K. Ko sem ta njegov svet deloma iz nepreobilice denarjev, deloma pa tudi iz trmoglavosti odklonil, prerokoval mi je z vso čutljivo vsljivostjo, da bo prej on na Gavrizankarju, ko jaz na Gizeških piramidah, češ, da se bom še v ravnini vročine stopil. Nisem več maral vsljivega modrijana poslušati, se poslovil, vzel palico in odšel ogledovat starci, vendar popolnoma novi svet.

Od Rue Champollion nazaj na Place Mémémet Ali. Četverokoten moderen trg z velikimi trgovinami. Izložbe ne zastajajo prav nič za dunajskimi na Kärtnerici, da celo prekašajo jih po lepoti, i pa razmeroma nižjih, včasih pa tudi razkošno visokih cenah blaga, najmodernejših in najlepših pariških facon. Zvezčer žarijo izložbena okna in napisi v

Stvarnih izdatkov so mnogo povzročile ne-nadavne investicije za promet ob vojski (podaljšanje ramp, zvišanje izdatnosti vodnih postaj, razširjenje premogovih odkladišč itd.), potem naprave radi druge zveze s Trstom (kolodvor Beljak sam $2\frac{1}{2}$ milj. kron), zgradba privoznih tirov in tirov za izogibanje itd.

POLITIČNI PREGLED.

V delegacijah

je podal zunanjji minister grof Berchtold skupni proračun za prvo polletje 1914. Proračun izkazuje v poglavju: „Zunanje ministrstvo redno potrebuje 9,503.188 K in izredno potrebuje 50.000 K, za vojno ministrstvo redno 238,826.207 kron in izredno potrebuje 760.000 kron, za vojno mornarico redno 35,464.050 K in izredno potrebuje 2,674.530 K, za skupno finančno ministrstvo 2,589.245 K in za kontrolo računov 186.636 K. Skupno znaša potrebuje 290,054.856 K. Pokritje pa znaša 5,441.264 K. Potrebuje znaša v celoti 291,290.292 K, carinski preostanek 97,251.714 K, tako da je pokriti 194,038.878 K, od katere vsote odpade na Avstrijo 123,408.726 K 41 v. Zlasti se je zvišala potrebuje za vojsko in za mornarico, za prvo za 43,747.054 K in za drugo za 744.975 K. Del pokritja, ki odpade na Avstrijo, je za okroglo 29,300.000 K višji. Zvišanje vojaških potrebuje za Bosno in Hercegovino znaša 1,784.633 K ter dosega skoraj 9 milijonov. Mednarodna kontrolna komisija v Albaniji je zahtevala 50.000 kron, za ustanovitev konzulata v Adaliji je treba 14.400 K. Za brzobjavke med balkansko vojno je zaračunala vlada 2,800.000 K, v tej postavki pa so zaračunani še drugi manjši izdatki, med njimi za demonstracijo brodovja in za zasedenje Skadra, za tri mejne komisije 250.000 K in 25.000 K za zastopstvo v mednarodni kontrolni komisiji za zadnje 3 mesece. Za avstro-ogrškega komisarja pri tej komisiji bo treba na leto 100.000 K. Vojno ministrstvo zahteva 32,770.000 K naknadnega kredita od katere vsote je naraslo 22,670.000 K vsled draginje živil. Za utrdbe zahteva vojna uprava 26,800.009 K. Izredni kredit za oboroževanje znaša 216,680.000 K, za otomanske begunce 800.000 K, za posebne vojaške odredbe med balkansko krizo 40,400.000 K.

Prestolonaslednik na Angleškem.

Te dni je obiskal avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand s svojo soprogo angleškega kralja. Temu obisku pripisujejo velik političen pomen. Obisk naj bi izboljšal medsebojno razmerje. Znano je, da je angleška vlada pomnožila svoje brodovje v Sredozemskem morju in to smatra Avstrija za nekako nezaupanje. Tudi nam Anglia noče ničesar posoditi. Kakor je vse čudno pri naši zunanjji politiki, tako so čudna tudi ta izvajanja oficijoznih avstrijskih listov. Še ni dolgo tega, kar je Avstrija odklonila angleški predlog, urediti albanske meje po mednarodni komisiji in sedaj naenkrat pa obišče prestolonaslednik Angleške. Morda se je jelo vendar našim zunanjepolitičnim korifejam nekoliko daniti, da po začrtani poti ne gre naprej. Angleška je pomnožila svojo sredozemsko mornarico na 12 vojnih ladij, radi tega, da izenači naše pomnoževanje

tisočerih raznobarvanih električnih lučicah. Imejitelji so judje ali Grki, ti najprebrisanejši in najbogatejši ljudje v Orijentu.

Dalje! Rue Ibrahim — po sinovcu Méhmed Aliju nazvana je moderna ulica s tramvajsko progo, narejena s podrtjem arabskega dela mesta. Križiše arabskega zaostalega zanemarjenega in evropskega naprednega prodirajočega življa. Zanimive kulturne in gospodarske razlike je opažati korak za korakom, oko ima gledati, uho poslušati. Nek čut prostosti, neodvisnosti od spon vsakdanjega evropskega ceremonijela napoljuje človeka: čutim se res turista, morda Cankarjevega potepuha. Gorkjevega skitalca. In pri tem se nehote učim, študiram, premišljam, primerjam . . .

Cim bolj proti koncu omenjene ulice, tem večje trgovske življenje, promet. Od vseh koncev in krajev notranjosti od vseh križišč cest prihajajo dromedarji s tovori, težko obloženi osli z gonjači. Eni kot drugi nosijo blago, ki ga izvaja Egipt v mrzljše kraje, predvsem produkte bombaževih nasadov. Evo je, glavne prometne žile z Nilom in posreduje s Srednjim in Gornjim Egiptom: Kanal Mahmoundich; tudi delo res velikega Mehmed Alija. Koliko je tu barkas, felukov, dahabije in tudi parnikov! Privažajo svoje pridelke in nalagajo izdelke evropske civilizacije. Med zamolklim rjojenjem poklekajo in se vzdigujejo kamele, odklada se jim dragoceni tovor in natovori breme druge kulture, drugega sveta, katerega sladkosti pa tudi grenkosti se pripravljajo Arabci v polni meri vžiti.

Dalje.

dreagdhnoutov. Obenem obišče v kratkem tudi francosko brodovje Grško. Tega so se naši diplomiati ustrašili in zato napenjajo vse sile, da bi slab vtis te naše politike kolikor mogoče ublažili.

Bulgarija.

Car Ferdinand je odpotoval, kakor je znano, pod imenom grofa Muranija v inozemstvo, in se najbrže ne vrne v Bolgarijo tako kmalu. In v njegovi odsotnosti se vedno živahnejše razpravlja v javnosti in po listih vprašanje, kdo je pravi krivec katastrofe, ki je zadela Bolgarijo, in vedno določne je se glasi odgovor: Nihče drugi kakor car Ferdinand! Neposredno pred izbruhom druge balkanske vojne so se vršili dogodki tako-le: Dne 27. junija popoldne je poslal general Savov, faktični vrhovni poveljnik armade, ministrskemu svetu vlogo, v kateri je nasvetoval z ozirom na razpoloženje v armadi ali takojšnjo demobilizacijo ali pa takojšnji pričetek vojne. Na to vlogo je ministrski svet odgovoril, da neče ničesar vedeti o vojni in da je vlada sklenila, da se podvrže glede spornih vprašanj s Srbijo razsodišču ruskega carja. Na to je general Savov sporočil, da bo odšel na 10 dnevni dopust, katerega mu je že dovolil car Ferdinand. Ministrstvo je odobrilo ta dopust. 28. junij je potekel docela mirno. Dr. Danev je povabil dr. Malinova in generala Radka Dimitrijeva, naj gresta ž njim na razsodišče v Petrograd. Iste dne popoldne je poklical car Ferdinand k sebi v dvorec generala Savova in mu brez ovinkov ukazal, naj izda zapoved za splosno ofenzivo proti Srbom in Grkom. "Jaz tega ne morem storiti," je odgovoril general Savov. "Vlada ne želi vojne in je sklenila, da sprejme rusko razsodišče. Jaz sem prosil ministrski svet za dopust in ga že tudi dobil." Car Ferdinand je bil silno preseneten in je ves razburjen zaklical: "Vi se mi ne smete protiviti, jaz sem vrhovni poveljnik! Idite in izpolnite mojo zapoved!" Nato je Savov rezko pripomnil: "Ne morem!" se okrenil, odpril vrata, jih zaloputnil ter odšel. Ferdinand je ostal sam. Drugi dan je prišel h generalu Savovu načelnik kabinetske pisarne S. Dubrovič, znani carjev zaupnik, ter mu sporočil, da zahteva car Ferdinand brez pogojno izpolnitve svojega ukaza, sicer da bo generala takoj odstavil ter ga izročil vojnemu sodišču radi upora proti zapovedbam vrhovnega poveljnika, kar se kaznuje s smrtjo. "Dobro," je rekel general Savov "sporočite Veličanstvu, da želim ž njim govoriti." Par minut kasneje je bil Savov pri carju. "Ej, ej, gospod Savov," ga je ironično pozdravil le-ta. "Vaše Veličanstvo želite, da izpolnim vašo zapoved?" "Da!" je energično pritrdil car. "Potem mi dajte pismeno zapoved!" Z nervoznostjo, ki je carja neprestano spremljala v onih burnih dneh, je vzel list papirja in z jedva pritajeno jezo napisal nanj: "Zapovljite armadi, naj prične z napadom na vsi fronti. — Ferdinand." Listič je izročil, ne da bi spregovoril besedo, generalu Savovu. Ta se je poklonil ter molče odšel naravnost v vojno ministrstvo, kjer je svojeročno napisal oni dve že znani brzojavki, v katerih je ukazal splošni napad dne 30. junija ob 3. uri zjutraj ... — V očigled temu se vedno glasneje širijo vesti, da bo car Ferdinand odstopil v korist prestolonasledniku Borisu. Tudi Rusija mu je baje namignila, da utegne učakati usodo srbskega Milana, ako bo dosledno nadaljeval sedanjo politiko.

O ljudski izobrazbi in o izobraževalnih tečajih.

Konec.

Slovenčina je naš materni jezik. Ta mora tvoriti jedro in podlago vse naše izobrazbe. Ako svoj jezik pravilno govorim in pišem, potem šele sem zmožen, da se izobrazim v drugih predmetih in tujih jezikih. Pouk slovenčine pri tečajih bo praktičen, združen s podatki o naši zgodovini, naši kulturi, spojen s splošno izobrazbo. Namen tega pouka je, gojiti ljubezen do našega jezika, buditi narodno zavest, spoznavati našo preteklost in sedanost, da ve potem vsak uravnati svoje življenje in delovanje v prid svojemu narodu.

Srbohrvaščino govore naši najbližji bratje: Hrvatje in Srbi. Bogat in lep je njihov jezik; Slovenec se ga nauči brez težave. Le malo dobre volje je treba, pa se ga dodobra privadimo.

Nemščina igra v našem javnem življenju tako veliko vlogo, da ne moremo brez nje izhajati; njen znanje nam je neobhodno potrebno. Vsak je nespameten, ako se tega jezika ne uči.

Poleg Nemcev so naši mejaši Lahi. Pa je zato dobro in potrebno, da se učimo laškega jezika. Ta jezik ni težak. Pravijo, da se ga slovenska dekleta, ki gredo v Gorico ali Trst služit, nauče v nekaj mesecih. Gleda laščine še eno opazko. Nujna naloga Slovencev je, da se okrepi slovenski živelj v Trstu, ki je naše največje mesto, kakor je pokazalo ljudsko štetje. Ako pa se hočemo uveljaviti v Trstu tako, kakor nam gre po vsej pravici, se moramo v prvi vrsti naučiti laščine, to je jezika onega naroda, ki nas po krivici izpodriva iz Trsta in iz Primorja sploh.

Knjigovodstvo in trgovsko računstvo je predmet, brez katerega ne more izhajati noben obrtnik in trgovec. Prav pogosto je baš pomanj-

kljivo znanje knjigovodstva vzrok, da ne morejo uspevati naši obrtniki in trgovci, kakor bi lahko uspevati. Sicer pa koristi vsakemu drugemu človeku, da ima vsaj nekaj pojma o knjigovodstvu.

V sedanjem času, ko se vse vrši, dela in giblje z nenavadno naglico in hitrostjo, je posebnega pomena stenografija (hitropis, tesnopsis). Stenograf si prihrani mnogo dragega časa, ker tako hitro piše. Stenografe rabijo danes v vseh javnih službah. Ker je izvežbanost v stenografiji v novejšem času tako potrebna, se je tudi ta predmet privzel med one, ki se bodo poučevali pri izobraževalnih tečajih.

Uvedel se bode tudi splošni izobraževalni tečaj h kateremu bodo imeli pristop vsi udeleženci naših tečajev in sicer brezplačno. Ta tečaj se bo od časa do časa vršil ob nedeljah. V tem tečaju se bode obravnavala razna tvarina (zgodovina Slovencev, zgodovina našega slovstva, glavna vprašanja iz raznih panog umetnosti itd.). S tem tečajem se bodo o priložnosti združili tudi poučni izleti in izprehodi.

Toliko o predmetih, ki se bodo poučevali pri naših izobraževalnih tečajih.

Končno še nekaj opomb!

Izobraževalne tečaje je vzela v svoje okrilje naša mestna občina, za kar smo ji lahko hvaležni. Temelj je torej položen. Ne manjka pa tudi drugih predpogojev, od katerih je odvisen obstoj tečajev.

Imamo tu dovolj izobraženih učnih moči, ki bodo povzele pouk, imamo pa tudi množico onih, ki bi se radi izobraževali, in to množico deklic in dečkov, mladeničev in mladenk pa tudi odraslih, ki hrepene po nadaljnji izobrazbi, katere jim ljudska šola ali obrtno nadaljevalna šola ni mogla dati. Vsem tem bodo tečaji gotovo dobradošli! In ako se vsi ti po izobrazbi hrepeneči resno in z veseljem poprimejo raznih predmetov pri naših tečajih, bodo v kratkem času zapazili napredek v teh predmetih in to spoznanje, da so napredovali, jih bo spodbujalo k novi pridnosti in vztrajnosti.

Naši tečaji naj služijo obči ljudski izobrazbi. Mnogo je med našo mladino skritih duševnih zakladov, talentov. Tečaji naj dvignejo te zaklade. Pojdimo torej veselo na izobraževalno delo. V izobrazbi je moč, v znanju je sila. Samo izobrazba nas more rešiti narodnega pogina, samo izobrazba nam more pomagati, da ohranimo v slovenski posesti svet, katerega smo podedovali od naših prednikov kot najdražjo zapuščino. Brez izobrazbe pogine v boju življenja posameznik in propade narod. Vedno se spominjam modrih in tehnih besedi velikega našega pisatelja in misleca dr. Janeza Mencingerja, ki pravi (Moja hoja na Triglav): "Družabna in gospodarska zgodovina posameznih, ljudi in obča zgodovina človeštva nam kažeta grozno resnico, da nesrečno za bedo pogine posameznik, in da se v človeški zgodovini porazi narod, ki je od sebe odrival omiko in zanemarjal napredek."

Narodno-gospodarstvo.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 10. nov. 1913	
Pšenica 100 kg	K 21—
Rž	" 18—
Ječmen	" 17—
Oves	" 16—
Koruza rdeča	" 20—
Koruza rumena	" 18.50
Koruza nova	" 14—
Ajda	" 22—
Proso	" 18—
Deteljno seme	" 150—
Fižol ribničan	" 28—
Fižol koks	" 30—
Fižol mandolan	" 26—
Leča	" 20—
Pšeno	" 30—
Ješprenj	" 28—
Krompir	" 3.80
Mleko 1 l	" —20
Surovo maslo 1 kg	" 3.50
Maslo 1 "	" 3—
Govedina I.	" 1.68
Govedina II.	" 1.60
Teletna I.	" 2—
Teletna II.	" 1.80
Svinjina I.	" 2—
Svinjina II.	" 1.80
Prekajena svinjina I. 1 kg	" 2.20
Prekajena svinjina II. 1 "	" 2—
Slanina I.	" 2—
Slanina II.	" 1.70
Jajca 9 kom.	" —80

Na tedenski semenj v Kranju, dne 17. novembra 1913 se je prgnalo: 115 glav domače govedi, 0 glav bosanske govedi, 20 glav hrvaške govedi, 5 telet, 70 prešičev, 1 ovca. — Od prgnane živine je bilo za mesarja: 50 glav domače govedi, 0 glav bosanske govedi, 9 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 88 v za pitane vole, 80—82 v za srednje pitane vole, 70—74 v za nič pitane vole, 62 v za hrvaško goved, K 1— za teleta, K 1.18 za prešiče pitane, K 1.30 za prešiče za rejo.

Seja obč. zastopa mesta Kranj

dne 14. novembra 1913.

Točno ob 6. uri otvori gosp. župan F. Polak sejo, konstatira sklepčnost in imenuje overovateljem zapisnika gg. obč. odbornika Fran Šavnika in Janko Sajovica. Nato se zapisnik zadnje seje brez čitanja soglasno odobri. Naznana županstva. Dne 21. novembra 1913 ob 10. uri se vrši komisionalni ogled na licu mesta radi konjačice pri Mariji Sporn v Brezju. Te komisije se udeleži gospod župan in nekaj gg. obč. odbornikov. Državno upravo naj se naprosi, da dovoli zasuti prostor med državno in deželno cesto, vodeč na kolodvor pri savskem mostu. Sprejeto. Iz Koroškega je dospel list "Unterkärntner Nachrichten" v katerem se nasvetuje tretja železniška zveza s Trstom s posebnim ozirom na naše gospodarske razmere, kakor tudi iz strategičnih ozirov in na razmere na Balkanu. Ta proga naj bi tekla po najkrajši poti in sicer. Od Wolfsberga čez Sv. Andrej, Griffen, Velikovec, Železno Kapljo, Jezersko, Kranj, Škofjo Loko, Poljane, Idrijo, Ajdovščino na Trst. Se vzame v vedenost. Za tretji izvod regulačnega načrta za mesto Kranj se dovoli izplačati g. Ign. Stembov inž. v Ljubljani 80 K.

Proračun mestne občine za leto 1914. Gosp. župan konstatira, da je bil proračun skozi 14 dni vsakemu na vpogled razpoložen in da se zoper sestavo istega ni nikdo pritožil. Na to prečita g. obč. odbornik Fran Šavnik proračun za leto 1914 točko za točko in sicer:

A. Prejemki: Prebitek tekočega leta 7500 K. Obresti od obligacij in hranilnih vlog. 1. državna papirna renta 214.20 K; 2. državna srebrna renta 196 K. Posestva 1. mestna 400 K, 2. zemljišča 500 K, 3. vojašnica 500 K, 4. mestna klavnica 5200 K, 5. Pungerški stolp (jetnišnica) 100 K, 6. hišica v Gašteju 48 K. Pravice. 1. tržni in sejmski prostori in šotori, mestna stotna tehnika 2750 K, 2. ribištvo in lov 420 K. Pasji davek se prepusti ubožnemu zakladu. Pristojbine. 1. ženitovanske zglastnice 100 K, 2. oglednina na sejme pragnane živine 400 K, 3. mrljška oglednina 60 K, 4. razne pristojbine 100 K. Razni dohodki. 1. mestno kopališče 100 K, 2. povračilo za kurjavo v mestni hranilnici in obrtno nadaljevalni šoli ter v mestni ubožnici 240 K, 3. drugi dohodki 200 K. Vsi dohodki znašajo 19.028.20 K.

B. Izdatki. Davki. 1. mestna hiša in zemljišča 200 K, 2. vojašnica 170 K, 3. Pungerški stolp 17.10 K, 4. rentnina in pristojbinski namestek 101 K, 5. hišica nad vodnim kolesom 10 K, 6. Gaštej in Šmarjetna gora 56 K, 7. Besnica 3 K, 8. odškodnina za ribarstvo v Bistrici in Nemiljšici 50 K, 9. osebna dohodnina obč. tajnika 20 K. Zavarovanje proti požaru 100 K. Popravljanja. 1. mestna hiša 500 K, 2. vojašnica 5000 K, 3. mestna klavnica, a) vzdrževanje poslopja kurjava itd. 400 kron b) 4½% obresti in ½% amortizacija od posojila 1498.32 K, c) vodovodna naklada 200 K, 4. Pungerški stolp in skladišča za tržne šotorje 50 K, 5. mrtvašnica 10 K, 6. tržni in sejmski prostori 50 K, 7. mestne tehnice 50 K, 8. poprave na živinskom trgu in v staro klavnici 200 K, 9. hišica v Gašteju 30 K. Ljudska šola. 1. vzdrževanje in stvarne šolske potrebščine 2816.49 K, 2. 5. razred dekliške šole 500 K. Obrtno nadaljevalna šola 900 K. Gimnazija. 1. vzdrževanje poslopja 3000 K, 2. 4½% obresti in ½% amortizacija posojila mestne hranilnice v Kranju 5229.04 K, 3. 3% obresti in ½% amortizacija posojila kranjske hranilnice v Ljubljani 2800 K, 4. dijaška kuhinja 500 K. Plače. 1. obč. tajnik 2400 K, 2. pokojnina bivšemu obč. tajniku 1200 K, 3. redarji in služabniki 4075 K, 4. živinodravniku za og dovanje v mestni klavnici in nadzorstvo živinskih trgov 2400 K. 5.) Hišnik in pomožni delavec v mestni klavnici 1560 K 6. nagrade redarjem in dacarjem 250 K, 7. pokojninski zavod Trst 216 K, 8. mrljško ogledovanje 100 K. Pisarna, stražnica in hranilnica. 1. drva, cepljenje in skladanje 60 K, 2. pisarniške potrebščine i. t. d. 500 K. Razsvetljava mesta. 1. električna razsvetljava mostu in pota na kolodvor 600 K, 2. razsvetljava mesta 1400 K. Ceste pota in trgi, 1. mestne ulice, trgi in pota 1000 K, 2. jarki, vodotoki 1000 K, 3. pot v Lajhu 100 K, 4. stopnice 1400 K, 5. Franc Jožefov drevored 100 K, 6. pot proti pokopališču in železnišem mostu 100 K, 7. cesta proti hujanskem mostu 100 K, 8. kidanje snega 1500 K, 9. železne ograje na občinskih potih in drevoredih 400 K, 10. trebljene pašnikov 100 K, 11. prehodi in tlakovi v mestu in pri savskem mostu 100 K, 12. za priravljala dela električne razsvetljave mesta 1000 K, 13. za priravljala dela mestne kanalizacije 3000 K. Vodovod. 4½% obresti in ¼% amortizacija od posojila mestne hranilnice v Kranju 6070.55 K, 2. vzdrževalni stroški 2000 K. Razni stroški. 1. cerkvne slavnosti 30 K, 2. infekcijska bolnica 20 K, 3. razkuževalni stroj in shramba 20 K, 4. mestno kopališče 300 K, 5. apno in opeka 200 K, 6. zastopstvo v pravnih zadevah 1000 K, 7. vzdrževanje občinskega bika 50 K, 8. trebljenje gozdov v Šmarjetni gori 300 K, 9. konjač 200 K, 10. društvo za privabitev tujcev in za olješavo Kranja in okolice 200 K, 11. prostovoljno gasilno društvo 400 K, 12. godba požarne brambe 500 K, 13. Glasbena

matica, podružnica v Kranju 600 K, 14. izvanredne podpore 500 K, 15. izvanredni prispevki 500 K, 16. Razni stroški 500 K. Vsi stroški skupaj znašajo 62.612·50 K. V pokritje primanjkljaja v znesku 53.584·30 K se bo pobiralo: a) 40% naklada na vse direktne davke izvzemši osebno dohodnino v skupnem znesku 49.584·30 K kar bo znašalo 19.975·59 K doklade, b) 30% naklada na indirektno davke 5200·41 K, c) posebna naklada na pivo od vsakega hektolitra po 1·20 K, kar bo znašalo 1830 K, d) 5% vodovodna naklada od hišne najemnine 10.000 K. Skupni dohodki na sklenjenih dokladah in nakladah bodo znašali 37.006 K. Tedaj končni primanjkljaj 6578·30 K, ki se pokrije s povračilom založbe za vodovodno podjetje in s prihranki prejšnjih let. Nato predlaga gospod poročevalec Fran Šavnik, da se proračun mestne občine za leto 1914, kakor ga je sestavil g. župan in nasvetovane doklade ter naklade sprejmejo in odobrijo. Na kar je bil predlog soglasno sprejet.

Konec.

DOPISI.

Iz Škofje Loke.

Potuhnjeni in poparjeni so naši klericalci. Kakor megle se njihovi matadorji vlačijo po stranskih ulicah k svojim skritim zbirališčem na posvete. Videti je, da jim prihodnje deželnozborske volitve za našo mestno skupino povzročajo precejšnje skrbi. Po vseh kotih in krajih iztikajo, da bi kje zbarantali kakega kandidata. Res smo rado vedni kdo je tisti možitelj, ki se jim bo dal vjeti.

Opažati je zlasti pri našem županu neko spremembo. Ne gre mu pač vse po volji in gladko. Seveda mučijo možakarja obile skrbi, a pri njegovi telesni konstituciji in umstveni razvitosti, se vendar ni treba bati zanj. Sicer pa ni nobena igrača, da mora nastopati povsod in vedno le on. Tako je tudi minulo nedeljo razkladal svoje modrosti sedemintrideseterim zborovalcem. Šlo se je za obstoju naše Godbe. Kakor umevno je pa on iznašel neka paliativna sredstva, da se Godba vsaj začasno reši pogina, ker je gospod Thaler odstopil. Morda mu jih je nasvetoval vrhovni vodja klerikalcev v naši farovski palači? To bi bilo zelo čudno, kajti Šinkovec dela proti Godbi! No, pa je vsaj Tomažev Pepe za njo, da ne vzame svoj konec. Kdo bo ožugal?

Gladko in po volji tudi ne gre našemu županu, ko mora reševati županske zadave. Ker se mora sedaj pri sklepu leta največ ukvarjati z računi, naleti vedno na kako sitnost tako, da mora iz Ljubljane naročati „strokovnjake“! Ali ni Šinkovec zadost učen za to, da bi mu kaj pomagal?

Sirši javnosti je predobro znano, da so v naši župni cerkvi na dnevnem redu napadi na razne domače osebe. V „Slovenskem Narodu“ od četrtka smo čitali v precej krepkem slogu spisano Poslano, naslovljeno na župnika Šinkovca in katerci se nanaša na neko njegovo pridigo. To Poslano gotovo ni nikogar presenetilo, zakaj tudi najmirnejšemu človeku mora konečno zavreti kri, ako se ga draži in javno zasramuje. Mi rečemo samo to: Škofjeločani so še preveč miroljubni, da na drugačen način ne reagirajo, če se jih tako napada. Kdo bo odgovoren, ako se kedaj kaj hujšega zgodi? Z napadi na nas si gotovo nihče ne bo pridobil naša srca!

Jeseniske novice.

Disciplina klerikalcev je res občudovanja vredna; kdo se ne spominja nazaj časov pred dvemi leti, ko sta mogočna gromeča gromovnika Skubic in Čebulj z dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi podila Jeseničane v katoliško brezno. Prvi je strašil z hudičem in peklom, drugi pa je beračil v spremstvu policaja za pooblastila od nevednih murovskih ženic in jeseniških kramaric. Oba ptiča, vredna drug druga, sta se sedaj prav poštano sprla. Diference med njima so tako velike, da je to že javna tajnost na Jesenicih, kaj se vse govori v jeseniškem farovžu. Skubic se zaklinja, da prej ne odneha, kot da Čebulja politično ubije, Čebulj pa po gostilnah zavavlja čez farje. Ljudje, vajeni klerikalnih manevrov, pa pravijo, da je ta preprič samo pesek v oči, ker oba sta jo poštano zafurala. Sedaj pa bi se rada drug z drugim umivala.

Volilni imenik za deželnozborske volitve je bil tako vzorno sestavljen, da je bilo vloženih nad 200 reklamacij. Da so se izpustili iz imenika večinoma vsi taki, pri katerih se ve, da ne bodo volili klerikalno, se razume. No, pa menda jim vse to ne bo pomagalo, ker tako neklerikalnega razpoloženja že zdavnaj ni bilo opaziti med volilci, kot pa sedaj. Možje naprednjaki! Na delo vsi do zadnjega, da poženemo pogubnosno črno jato tja, kamor spada!

Pogačnik in Piber se prideta zopet ponujat v nedeljo. Seveda samo klerikalnim backom, tretjerednicam in faliranim Marinaričem, ker vsak duševno zdrav človek je prišel že zdavnaj do prepričanja, da s tem še ni pomagan delavcem, če je morda Piber prigodel kakšnega deželnega bika na Gorenjsko in obrtniški stan tudi še ni rešen, še manj pa kmetski, aki je morda Pogačnik

priberačil sam sebi to ugodnost, da se ustavi poldanski brzovlak v Podnartu. Zato se nam ni prav nič treba bati vsiljivih klerikalnih kandidatov, saj mlečnozobi čuki še nimajo volilne pravice in škrbaste Marinarice menda tudi še ne. Treba bo samo paziti in bistro gledati na klerikalne kremlje. Saj je že v pregororu, da se klerikalcem sme le toliko zaupati, kakor mačku klobaso.

DNEVNE VESTI.

Meščanski volilni odbor sklicuje na pondeljek, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer, v gostilni ge. M. Mayrjeve volilni shod, na katerem se bo predstavil volilcem narodno-napredni deželnozborski kandidat za mestno skupino Kranj — Škofja Loka g. dr. Karl Triller. Somišljeniki! Udeležite se shoda polnoštevilno, da s svojo navzočnostjo izkažete simpatije zasluzenemu možu in da takoj v pondeljek z mnogobrojno udeležbo na shodu dokažete nasprotnikom, da mora mestni mandat Kranj — Škofja Loka ostati naš!

Pozor, volilci iz splošne kurije! Izkaznice in glasovnice za volitev deželnega poslanca iz splošnega volilnega razreda se že dostavljajo. Opozorjam gg. somišljenike, da se ne prenaglijo, ker se bo kandidat za splošno kurijo določil šele prihodnji pondeljek.

Vpis kmetskih posestnikov v deželnozborske volilne imenika za mesta in trge. Deželni zbori se sestavljajo po načelu takozvanega interesnega zastopstva po kurijah, to se pravi, da po deželnem redu določeni volilski razredi, kajih volilci imajo skupne interese, volijo v deželnem zbor svoje zastopnike. Tako imamo tudi v kranjskem deželnem zboru kurijo v deželnem deski vpisanega veleposestva, kurijo mest in trgov, kurijo kmetskih občin in od 1. 1908. splošno kurijo. Deželnozborska volilna pravica v mestih in trigh ter v kmečkih občinah temelji na občinski volilni pravici in deželnozborski volilni red določa, kateri občinski volilci so upravičeni voliti v deželnem zbor. Ker se pa čestokrat dogaja, da ima ena in ista oseba občinsko volilno pravico v različnih občinah, se je ravno z ozirom na načelo interesnega zastopstva sprekela v § 14. deželnozborskega volilnega reda sledeča določba: Ako je volilec volilskih razredov mest in trgov ter kmetskih občin občan več občin, tedaj izvršuje svojo volilno pravico samo v občini svojega rednega stanovališča.

Jasno je torej, da kmetski posestnik, ki ima svoje redno stanovališče v kaki kmetski občini in ki je slučajno obenem tudi občinski volilec v kaki mestni občini, ne spada v deželnozborski volilni imenik za mesta in trge, marveč po zakonu in po načelu interesnega zastopstva v volilni imenik dotedne kmetske občine. Tako se je postopalo na Kranjskem od ustavne dobesede, in še letos za časa nadomestne deželnozborske volitve v mestni skupini Tržič — Radovljica — Kamnik se je uvedla druga praksa, ki krši zakon in devlje v nič zajamčeno načelo interesnega zastopstva. S. L. S., dobro vedoč, da s poštensimi sredstvi ne strmoglavi mest in trgov, je zahetala, da se sprekmo med deželnozborske volilce vsi občinski volilci, čeprav stanujejo na deželi. In naša c. kr. deželna vlada, ta poklicana zaščitnica zakonov, je sankcijonirala to zahtevo. Po navodilih deželne vlade se sedaj vpisujejo v volilne imenike za mesta in trge okoliški kmetje, ki vsled tega izgube po zakonih jih zajamčeno volilno pravico v domačih občinah. Če bi bila deželnozborska volilna pravica kmetskih posestnikov v mestih in trigh utemeljena v zakonu in če bi sploh imela kaj smisla raz stališče interesnega zastopstva, bi bilo meščanstvo, ki želi kmetskemu prebivalstvu že v lastnem interesu vse najboljše, gotovo zadnje, ki bi se tej pravici upiralo. Izvestno bi kmetskim posestnikom ne bilo ljubo, aki bi se meščani udeleževali deželnozborskih volitev na deželi, kjer naj o svojih interesih odločuje kmetsko prebivalstvo, in tako naj tudi meščanstvo voli svoje poslanke, ki bodo zastopali v deželnem zboru težnje mest in trgov. Vsakemu svoje!

Kranjskemu meščanstvu v pomislek. Prof. Marinko, predsednik „Meščanske zveze“ dela vsekako čast svojemu društvu. Bržas zato, da varuje interese meščanstva, je vrekamiral v deželnozborski volilni imenik nič manj kakor 77 kmetskih posestnikov, ki so dosedaj vedno volili v volilnem razredu kmetskih občin. Spravil je kmete ob zakonito zajamčeno volilno pravico v domačih občinah, na katere jih veže ves življenski interes, kjer bi mnogo rajše izvrševali svojo volilno dolžnost in kjer res plačujejo s težko prisluženim denarjem velike davke, dočim njih davek v mestni občini skoro ne pride v poštev. Z namenom, da se izvije meščanstvu deželnozborski mandat Kranj — Škofja Loka, so klerikalci po predsedniku „Meščanske zveze“ zahetali **vpis 77 volilcev, ki v kranjski občini plačujejo cesarskega davka borih 348 kron in 48 vinarjev, tedaj 40% občinske naklade celih 139 kron in 39 vinarjev, dočim znaša direktni davek kranjske občine brez osebne dohodnine krog — 50.000 K!** Kakor po drugih mestih, tako se je tudi v Kranju ugodilo klerikalni

reklamaciji, in **kmetski volilci**, kajih davek ni v nikakem razmerju z davkom meščanov-davkoplăčevalcev, **bodo tvorili skoro četrtno vseh volilcev!** Ne vemo, kako sodijo člani „Meščanske zveze“ o postopanju svojega predsednika, ki se tako krvavo norčuje iz njih interesov, to pa vemo, da je **dolžnost vsakega meščana, pa naj bo te ali one stranke, da na dan volitve z glasovnico v roki odločno protestuje proti nasilni razlagi zakona**, ki bije naravnost v obraz načelu interesnega zastopstva, in proti nakani, da bi se meščanstvo oropalo svojega zastopstva v deželnem zboru. Dne 16. prih. meseca vsi do zadnjega na krov!

Volilna dolžnost ne velja za tiste volilce, ki nimajo rednega bivališča v občini volilnega kraja ali v kaki občini skladnega volilnega kraja (§ 1. zakona z dne 20. junija 1910. o uvedbi volilne dolžnosti za volitve v deželnem zbor Kranjski). Kmetskih posestnikov, ki so vpisani v deželnozborski volilni imenik za mesta in trge, ki pa stanujejo v kaki kmetski občini, se tedaj ne sme kaznovati z globo, aki se ne udeleže volitve. Zdeto se nam je potrebno, opozoriti na to dejstvo okoliške volilce, katerim se je odvzela volilna pravica v domači občini in katere že sedaj pesté gotovi priganjači, da bodo 16. decembra morali voliti v Kranju ali Škofji Loki.

Tedaj vendar! Včerajšnji „Slov. Narod“ poroča, da se bo pororna razprava proti g. Janku Florjančiču, odgovornemu uredniku „Gorenja“, določena na 27. t. m., preklicala, ker se povabilo k razpravi ni moglo pravočasno dostaviti obtožencu, ki je neznano kam odpotoval. Kakor čujemo, se je včeraj posrečil g. Florjančiču vročiti povabilo k razpravi! Zanimiva pororna razprava se bo tedaj vendarle vršila.

Zapeljivci nerazsodnega ljudstva. Z avtomobilom, ki je plačan in vzdrževan iz deželnega denarja, se je pripeljal pretečeni pondeljek v Kranj tudi bivši deželni odbornik dr. Ivan Zajc. Na klerikalnem volilnem shodu v Ljudskemu domu je bahavo govoril o vseh mogočih stvareh, zato tudi ni mogel iti s psovkami mimo naprednih učiteljev. Ker mu je bil kot deželnemu odborniku odkazan šolski referat, zato bi mož lahko marsikaj pametnega povedal o kranjskem šolstvu. A klobasal je take bedastoče, da je mnogo poslušalcev zapustilo zborovalno dvorano že sredi njegovega govora. — Dr. Zajc je bil bogat gospod. Deželnozborska večina mu je zaupala letos 80.000 K, za razne podpore v prid kranjskemu učiteljstvu. Ali se ni morda kupovalo s tem denarjem rahle značaje, ali se ni s podkupovanjem pretvarjal v efijalte del mehkužnega kranjskega učiteljstva?! Če bi dajali klerikalci doklade in podpore iz svojih skladov, potem bi se dalo to nečuveno rokovnjašvo saj politično deloma zagovarjati. Kdor ni član klerikalne Slomškove Zveze, kdor bere napredne liste, kdor ni podpisal kak reverz, kdor noče kimati k vsem klerikalnim lopovščinam, ta nima pravih Zajčevih krščanskih načel. Ti niso novodobni krščanski vzgojitelji, to so samooblastneži, te je treba zatirati na vso moč. Kaj za to, če pogine, vzgojen in zapeljan po klerikalnih laži - učenikih, ves slovenski narod. Toliko časa, dokler je dr. Zajc zdrav in živ, bodo gotovo še Slovenci na svetu. Kaj se zgodi po njegovi smrti, njemu nič mar. — Pristaši dr. Zajca ovajajo napredne učitelje, kadar in koder se jim poljubi. Četudi ne doženejo preiskave nič obtežilnega, vendar prestavijo takega učitelja, poslužijoč se obrabljenega sredstva, češ, bo saj mir. K sreči ščiti takega po nedolžnem preganjane učitelja še cesarska postava. Kdor je prestavljen, dobi povrnjene selitvene stroške. Pravično bi bilo, da bi preganjalci sami iz svojega poplačali selitev, a za povračilo mora skrbeti žalibog deželna blagajna. Tak stroškovnik pa je moral v zadnjem času pregledovati in odobriti v svojo bridko žalost ravno dr. Zajc. Kakemu Slomškarju, še raje pa kaki brumni Slomškarici, bi dr. Zajc rad povrnil iz deželne blagajne še enkrat večjo svoto, ali naprednemu učitelju povrniti selitvene stroške, to vendar ne gre, to branijo deželnemu kristjanu čisto priprosta krščanska načela. Čemu toliko stroškov, saj lahko opravi selitev prestavljeni učitelj sam! Ali bi ne bilo lepo gledati, ko bi na primer pod nadzorstvom kakega dr. Zajca vozil prestavljeni učitelj kar sam vse pohištvo na novo službeno mesto? Sapramiš, to bi bilo nekaj imenitnega za dr. Zajca, kaj! — Pa pustimo šalo ob strani. Smili se nam mora to slovensko ljudstvo, ki je sicer dobro in pošteno, pa nima še toliko lastne razsodnosti in moči, da bi korenito pomedlo s takimi zapeljivci. Stranka, ki vzdržuje na svojih odločilnih mestih ljudi takih sirovih manir, kakršne imajo v obilici ravno bivši deželni odbornik dr. Ivan Zajc, sploh ni vredna, da še eksistira. Kar je poštenjakov, naj pomaga z volilno glasovnico v roki, da čimprej izginejo s površja klerikalni škodljivci. **Se nekaj o zadnjem shodu v ljudskem domu.** Velecenjeni gospod urednik! Z Vašim zadnjim člankom o klerikalnem shodu v Kranju nisem povsem zadovoljen in Vam moram ta članek nekoliko popraviti. Poleg omenjenih 100 kmetov iz dežele je bilo navzočih tudi okoli 40 duhovnikov, na katere ste popolnoma pozabili. Zakaj bi svet

ne smel vedeti, kaj je bilo vse na shodu. Tudi zanimiv intermeco pred zaključkom shoda ste prezrli. Stvar je bila tale. Ko so govorniki vse povedali in iztresli svoje otobe, je vprašal shod vodeči dekan Koblar zaradi lepšega, če še kdo želi besede. Nato vstane iz srede vernih poslušalcev star možiček, potegne klobuk raz glavo, ga položi poleg sebe, sede zopet nazaj in pravi: „Star sem že 65 let in sem vedno na Vaši strani, pa še nikoli se mi ni slabo godilo, razen enkrat, ko sem se v tale prst vrezal.“ Pri teh besedah pokaže z desno roko na svoj levi kazalec. Zbrani klerikalni možje so tem besedam burno ploskali, dekan Koblar je zaključil shod in možje so se zadovoljni razšli.

Mefisto.

Marinko — agitator. Te dni je prišel Marinko k nekemu volilcu in mu dokazoval, da se nič ne vidi, kaj da voli, ker so volitve tajne ter da lahko na glasovnico zapise kar hoče, češ da ga ne more nihče kontroliратi. Gospod profesor naj bo prepričan, da našim volilcem ni treba nikdar kontrole, najmanj njegove, saj bi je bil sam najbolj potreben.

Nek volilec je bil v dobroznani gostilni „pri Finku“. Slučajno je prisodel k mizi, kjer je bilo že nekaj njemu neznanih gospodov. Kar se začne vtipati vanj radi volitev eden izmed družbe. Morda pozna dotičnika slavnoznani avtor povesti „Pogubljeni in oteti.“ Volilec — zaveden obrtnik —, ki pa rad v miru popije svoj kozarček, je plačal in odšel. Če bo miroljubnemu g. Finku prav, da mu klerikalni petelinci odganajo mirne goste, o tem kako dvomimo.

Pozor, volilci. Izkaznice in glasovnice, meseca decembra t. l. vršeče se deželnozborske volitve se že dostavljajo in morajo biti ti volilni papirji po določbi § 26 volilnega zakona z dne 5. novembra 1898 dež. zak. št. 49, najkasneje tri dni pred volilnim dnevom dostavljeni. Oni volilci pa, kojim bi se iz kakršnegakoli vzroka izkaznice in glasovnice v tem roku ne bi bile vročile, naj gredo osebno po nje k pristojnemu županstvu.

Le čevlje sodi naj kopitar, mizar mize, plakater plakate in reklamne table itd. itd. Prav neokusna je bila Vaša včerajšnja kritika o umotvoru g. Bernekerja, gospod umetniški kritik pri „Gorenjcu“! Visoka se Vam zdi cena spomenika; pa menda merite ceno umotvora po merilu, ki velja za svetnike iz tirolskega lesa, katere dobite za par flik celo klastro dolge. Raje si Vi uklešite v svojo butico, da ni dobro, ako človek več govori, kot ve. Da si pri Vaših geoloških raziskavanih glede marmorja ne boste preveč napenjali svojih že itak utrujenih možganov, Vam zanesljivo povem, da je kamen, iz katerega sta izklesani obe sohi, pravi tirolski marmor iz Laasa, kar mi je pripovedoval g. Berneker sam. Kar se pa tiče vprašanja, bo li spomenik mestu v kras ali ne, o tem pa Vam, gospod umetniški kritik, pristoja gotovo zadnja beseda ali pa sploh nobena. Na previsok stol ste se vsedli in kratkovidni ste, zato ni čuda, če vidite vse bolj meglemo. Nek rimski modrijan je rekел: „Si tacuisses...!“

Svoj čas je poučeval na nekem ljubljanskem srednješolskem zavodu učitelj, ki je učil svoje učence med latinsko uro moliti rožni venec, da bi imel več uspeha. Ker pa uspeha le ni bilo, je brumni mož bridko zaplakal. Iz tega mehkočutnega pedagoga se je razvil strogi in brezčutni politik — Vincencij Marinko. Solzā pa ne vidimo več v njegovih očeh, menda jih hrani za priliko razpada S. L. S.

Kdo laže? Naš prelevljeni in spokorni „Gorenjec“ poroča v predzadnji številki, da imajo framazoni v svojem programu, da treba Vatikan zasesti in sv. Očeta oropati svobode! — Čestokrat pa smo že čitali v klerikalnih listih, da je sv. Oče ubog jetnik — da se revež ne sme nikakamog ganiti — s kratka: da se mu krati svoboda! — Ali „žegnan“ pisec tega ne ve, ali namenoma zavija? — No, pa če je špiža še takoj malo osoljena, — klerikalni backi jo že pozobljeno!

Mednarodna tekma v Parizu. Dne 16. novembra se je vršila mednarodna gimnastična tekma povodom 40letnice zvez francoskih gimnastov. Tekmo je otvoril predsednik francoske republike Poincaré z nagovorom, v katerem je med drugim slaval tudi vztrajnost čeških in slovenskih Sokolov. Tekma je imela sledeči izid: 1. Čehi 804 točke, 2. Francozi 777 točk, 3. Italijani 772 točk, 4. Belgiji 733 točk, 5. Slovenci 706 točk. Po tekmi je notranji minister Klotz nagovoril tekmovalce v imenu vlade ter čestital vrstam k izvrstnemu uspehu. Zlasti je Klotz češke in slovenske Sokole ter Rumune pohvalil. Zvečer se je vršil povodom 40letnice ustanovitve zvez gimnastov slavnostni banket, kateremu je predsedoval vojaški gubernator pariški general Hichel. Predsednik zvez Celet se je zahvalil zastopnikom inozemskih telovadnih društev, zlasti Čehom, Slovencem, Romunom in Madžarom. Nato so govorniki deputacij izrekli zahvalo za izredno sijajan vsprem v Parizu.

Izobraževalni tečaji v Kranju. Izobraževalni tečaji se vrše od pondeljka, 24. t. m. naprej v gimnaziji (pritliče, učna soba na desno). Samo tečaj za nemščino ob torkih se vrši še vedno v IV. razredu ljudske šole.

Plakatersko obrt je na podlagi obrtnega lista začel izvrevati v Kranju g. Pepe Potušek.

Kot vseskozi vestrnega in potrebnega obrtnika, ga priporočamo kar najtopleje.

Odhodnica. Minoli teden je odšel v Belgrad gosp. dr. Janko Leskovec, bivši koncipijent pri dr. Kušarju. Obče priljubljenemu tovaršu kličemo pri odhodu v novo domovino: Obilo sreče!

Nezgoda. Dne 20. t. m. je v Močnjah udaril mlad konj s kopitom posestnika Janeza Narobe v levo laket ter ga tako poškodoval, da bo vsled zadobljenih poškodb bržcas umrl.

Lov občine Cerkle je včeraj na javni dražbi pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu za dobo petih let izdražil za letno najemščino 1602 kron brat dosedanjega zakupnika tega lava g. profesor Jozip Jenko v Trstu. Vsklicna najemščina je bila določena na 800 kron in se je, kakor se vidi, tem kom dražbe več kot podvojila.

Fantovski napad. 33letnega delavca Petra Benedičiča iz Črngroba pri Škofji Loki so domači fantje te dni napadli. Pri tem ga je Janez Kalan iz Dorfarjev udaril po glavi s tako močjo, da so morali Benedičiča v nezavestnem stanju prepeljati v deželno bolnišnico v Ljubljano. Kalan se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

V luknjo je stopil in si zlomil nogo. 28letni posestnik Mihael Bogataj iz Zabreznice pri Škofji Loki je te dni letel po trati, stopil v neku luknjo in si pri tem zlomil levo nogo.

Goljuf. Na kranjskem kolodvoru je bil zadnji čas uslužben kot skladischi delavec nek Karel Lah. Pod goljufivimi protvezami je izvabil nekemu hlapcu dve žepni uri z verižicami vred, dalje tri zlate prstane in več obleke v skupni vrednosti 105 K. Lah je opeharil tudi svojo gospodinjo. Dolžan je ostal hrano in stanovanje ter ji v zahvalo povrhu odnesel še 97 kron, katere mu je lahkoverna gospodinja posodila. Lah je rojen 1. 1889. in prišel v Veliko Nedeljo na Štajerskem. Po poklicu je umetni ključavnica.

Kužna bolezni se je dognala na železniški postaji Bohinjska Bistrica pri nekem transportu volov iz občine Cirkno, polit. okraj Tolmin slinavka (kužna bolezni na gobcu in parkljih). Ker ravno okužena občina Cirkno meji na okraj Kranj, se je batiti, da se zatrosi ta nevarna kuga tudi v našem okraj. Zaradi tega se opozarja živinorejce in vso poljedeljsko ljudstvo na to kugo in se svari pred nakupovanjem živine iz Tolminskega okraja in sploh iz Primorskega, katera dejela je zelo okužena po slinovki. Posebno pa se svari ljudstvo pred obiskom ondotnih živinskih sejmov. Konečno se svetuje, tudi osebni promet v Tolminski okraj po možnosti omejiti, ker se kuga ne zanese samo po živini, ampak tudi po ljudeh.

Blizu je praznik sv. Mihaela in blizu Božič. Mala Slavica Papeževa je darovala družbi prav dobro ohranjenih igrač, da jih podari svojim gojencem. Srčna zahvala dobrim Slavici. Prosimo in prav toplo priporočamo, da dobi mnogo posnemovalcev in posnemovalk, priporočamo pa posebno rodoljubnim Slovenkam, da se za nabiranje igrač, blaga za obleko in primernih darov žrtvujejo in tako oskrbe družbinom malčkom, ki jih je le v samih vrtcih čez 1600, veselo miklavževanje, oziroma veselo bazičnico. Darovi naj se pošiljajo pisarni družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Nar. dom.

O „delovanju“, „svetnice“ Johance na Reki priobčuje „Rečki Novi list“ razne zanimive podrobnosti. Po zatrdiru „Riečkega Novega Lista“ je Johanca pričela svoje „delovanje“ na Reki pod patronanco tamošnjih kapucinov, ki so jo kazali ljudem, priejali z njo procesije in jo predstavljali ljudem kot svetnico. Posebno vnet je bil zanjo pater Cyril. Ta pater je opetovano pridigoval Marijin hčerkam in tretjerednicam o Johanci. V eni izmed takih pripovedi je rekел med drugim: „Lahko ste ponosne, da imate med sabo sestro, ki je vsak dan v dotiki z nebesi.“ Ta „zveza z nebesi“ je obstajala v tem, da je Johanca v času, ko je potila „kravji pot“, klicala, da vidi angela božjega, ki kot božji poslanec zahteva, da se to in to nedeljo priredi procesija ali romanje na Brezje k „Mariji Pomagaj“, v Kastav, k Sv. Matetu ali kam drugam. Drugo nedeljo so potem kapucini res priredili romanje tjakaj, kamor je zahtevala Johanca v svojem „zamaknjenju“. Ne-

koč se je prikazal „angel nebeški“ Johanci in ji „ukazal“, da se mora določenega dne prirediti procesija k materi božji na Trsatu. In res dotičnega dne so zbrali kapucini vse pobožne ženske na Reki in jih peljali v svečani procesiji pod vodstvom „svete“ Johance na Trsat. Ko so prišli do sušaskoga mosta, je izjavila Johanca, da ji je došel glas z nebes, da morajo vsi udeleženci procesije sezuti čevlje. Tej zapovedi Johanični so se pokorile vse romarice, se sezule in šle bose na Trsat. Take procesije na Trsat so se prirejale semertja tudi ponoči. Pri nočnih procesijah so romarice nastopale s svečami, katere so jim prodajali kapucini. „Krvavi pot“ je pričela Johanca potiti pri nunah v Podmurovicah. Ko se je ta „čudeš“ razglasil, so pobožne dušice spravile Johancu v mesto na Reko ter jo nastanile v kapucinski hiši, ki se nahaja tik kapucinskega samostana. Tu je potem dajala Johanca predstave, katerih pa so se smeli udeleževati samo oni, ki so „verovali“. Visti hiši je stanovala tudi neka Ljubljancanka, ki je bila postrežkinja pri društvu sv. Vida in Modesta. Ta je izrazila, da nemore prav verjeti v Johanične „čudeže“. To se je izvedelo in zato je niso pustili k Johaničnim predstavam. Kasneje se je ta Ljubljancanka javno izrazila o Johanci, da je svinja in da se zapira z moškimi v svojo sobo. Za te njene besede so izvedeli tudi kapucini, zato so ji zagrozili, da mora molčati, sicer da jo bodo spravili v — blaznico. Ženica se je te gnožne seveda bala, zato se je obrnila na nekoga slovenskega obrtnika na Reki in pismeno na neko znanko v Ljubljani s prošnjo, da naj intervenirata njej v prilog, ako bi jo res kapucini dali zapreti v blaznico. To se sicer ni zgodilo, pač pa so kapucini ženico, ki je moral skrbeti za bolnega moža in sina, prav po krščansko vrgli na cesto in je obenem spravili tudi ob službo pri društvu sv. Vida in sv. Modesta. — Neka bivša „Marijina devica“ piše „Novemu listu“ Lansko leto sem še bila vpisana v krog „Marijnih hčera“, izstopila pa sem, ko sem videla, kaj se tam godi. Meseca septembra lanskega leta so kapucini pripeljali v našo cerkev tudi Johancu. V cerkvi so jo vlovile Kristusove muke, da je jela potiti „kravji pot“. Zgodilo se je to dvakrat, Prvič so jo peljali za oltar, drugič pa v sobo, kjer so navadno pele Marijine device. Ko se je drugič „zamaknila“, je klicala, da ena izmed umrlih Marijnih hčera ni dala materi Božji 20 K in da mora storiti prisotna priateljica pokojnice. Ta je takoj izročila Johanicu 20 kron. Tudi pri drugih prilikah je Johanca zahtevala od Marijnih hčera denar, katerega je tudi redno dobila. — Pri neki procesiji so Marijine hčerke kupile Johanci ogromno kito cvetja. Bel pajčolan, ki ga je imela pri tej priliki na glavi, je bil tako velik, da se je vlekel za njo in da sta ga morali za Johancu nositi dve Marijini devici. Takšno je bilo „delovanje“ Johance na Reki. — Reška policija pa se je tudi zanimala, kje, da ima Johanca prisleparjen denar. Vprašali so v raznih denarnih zavodih na Reki in izkazalo se je, da je Johanca 1. 1906. vložila v „Gradski štedioniči“ 56 K. Ta svota je narastla pozneje na 543 K. Lansko leto pa je Johanca ta denar dvignila. Ker se je pravzaprav šele lani začela kupčija z njeno krvjo na debelo, se da sklepati, da mora biti denar kje v kakem kranjskem klerikalnem denarnem zavodu. Znano je namreč, da so ženske po predstavah ponujale Johanicu denar in da se Johanca posebno 20 kronske bankovce ni branila. V Vodicah je bilo na tisoče romarjev in denar je prihajal od vseh strani. Denar je torej najbrže dobro skrit v kaki hranilnici ali pa v kakih zasebnih farovških blagajni.

Vsem dragim mi osebam v Škofji Loki in Kranju, od katerih se nisem mogel osebno posloviti, kličem ob svojem odhodu v Belograd krepak „Nazdar“!

Dr. Janko Leskovec.

Ideal gospodinje

Singer šivalni stroj

Dobivajo se v vseh prodajalnah, ki imajo poleg stoeče S-izvesek ali po naših potnikih.

Singer Co. deln. družba šivalnih strojev
Kranj, Glavni trg št. II9.

Pisarna za urejevanje splošnih
gospodarskih zadev

J. Rozman :: Kranj

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarovno nalaganje. — Ranžiranje insolvenč. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stoke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercijelne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago.

120 52-14

Odda se

160 2-1

mešečna soba

s posebnim vhodom enemu ali dvema gospodoma.

Naslov pove upravništvo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam,
da sem otvoril v Kranju

plakatersko obrt

Za obilen obisk se uljudno priporoča

Josip Potuček

Šivilja v Kranju

159 2-2

sprejme takoj učenko.

Več se izve v upravništvu „Save“.

157-3

Odda se

stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritiklinami

za 1. februar 1914.

Podatki pri upravništву tega lista.

ADVOVAT DR. JOS. AŽMAN

158 3-2

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 6/1.

se ceno proda.
Vpraša se v upravništvu tega lista.

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup otroških vozičkov.

Najraznovrstnejše špecerijsko blago.

Nakup suhih gob in deželnih pridelkov.

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo

452-47

Kupovalci!

Nakupimo svoje Osvald Dobeicu v Kranju na Glavnem trgu (pri Krisperju), kajti ondi se dobijo raznovrstne suhe in oljnate barve, firnež, terpentin, lake vseh vrst, čopiči, krtače, otepači, ročne torbice, sesalke za otroke, predvratne slame, pipe i. t. d. Velika zaloga stekla, kakor steklenic, vrčev za vino, vodo in pivo, žepnih steklenic, kozarc v, solnic, steklenih skled in krožnikov, križev brez in s pokrivalom, stoečih, visečih, stenskih in hlevskih svetilk, svečnikov, belih in zelenih senčnikov, krogelj, likerjev in vinskih servic, vpletene steklenic vseh velikosti i. t. d. Nadalje različnega porcelana, kakor umivalne, jedilne, čajne in kavine oprave v vseh barvah, robatih in gladkih skled, belih, pisanih in stenskih krožnikov vse velikosti, šalic za kavo, mleko in juho, loncev za juho, skledice za omako, posodice za jajca, kavnih strojev, loncev, brez in z napisom, pljuvalnikov, vrčev za mleko, kavo in čaj, vžigalnikov, ročnih svečnikov, vaz za cvetlice, posodice za zobotrebce, kropivnikov, vse vrst prstenih skled, krožnikov, etažer, šalic i. t. d. Velika izber kuhinjske posode, emajliranih skled, loncev, kastrolc, mlečnih ponev v modri in rujavi barvi, mlečnih in petrolejskih kangel, pekve, ponovk, zajemalk, belih in medenih korcev, pocinjenih skled za mešanje vse velikosti, belih loncev za perilo, aluminium posode, vseh vrst tac, žehtarod, cedilnikov za mleko, juho in čaj, pokrovk, modlov za torte, lijakov, leseni in emajliranih solnic, likalnikov, mlinčkov za poper in kavo, požigalnikov za kavo, smetišnice, modrih in rujavih škafov za vodo, emajlirane umivalne oprave ter različnih umivalnih miz, strojev za meso in 93 mandeljne, lite železne posode, žičnikov in žice, bešteka, kakor vilce, noži žlice i. t. d. 29-23

Vsi predmeti se prodajajo po najnižjih cenah. Gostilničarji in neveste imajo posebne cene.

Na prodaj je tudi še malo rabljen Singerjev Šivalni stroj za polovično ceno.

Razglednice iz Kranja po 2 vin. Postrežba točna in solidna.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju

poprej C. Pleiweiss

10-47

priporoča svojo bogato zalogu vedno najnovjšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

jesensko in zimsko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske.

Nakup suhih jedilnih gob po najvišji dnevni ceni.

Veletrgovina J. & A. Majdič Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznano najboljši dalmatinski portland cement „Salona“ za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

12-47

KOLESARJI, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma **brezplačno in poštnine**
prosto prvi slovenski pravkar izšli

bogato ilustrovani cenik 1913 za kolesa in posamezne dele.

Poglejte pa pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo **prvovrstno** blago po **najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.** 108 10—37

Karel Čamernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12, špecialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Spominjajte se Čiril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-47

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure po poldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranične vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4 3 | 0 |
4 | 0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7—47

14—38

Rudolf Rus

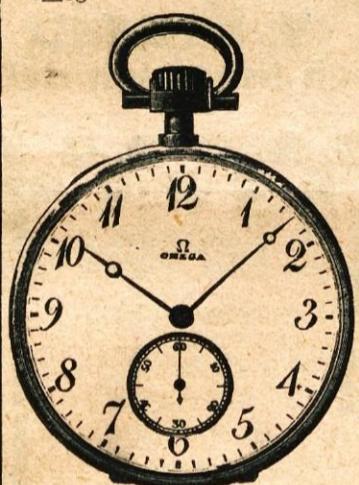
urar v Kranju poleg lekarne

Največja zalog

ur, zlatnine in serbrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup

gramofonov
in optičnega blaga.

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastonj in poštnine prosti.

!! 15—47 50 vinarski bazar
in
najnovejše igrače
za Miklavža in za Božič
= v veliki izberi razstavljen v I. nadst. =

kakor druga primerna darila, se prodajajo radi pre-
:: zidave trgovine po skrajno nizkih cenah. ::

A. Adamič, Kranj

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13—47

obrestuje hranične vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4 3 | 0 |
4 | 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-47

MILO z znamko Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno
zato najbolji nadomestek vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Tovarna: Ig. Fock, Kranj

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila.

Stearinske sveče. Kolomaz.

Za Miklavža in za Božič!

Radi opustitve igrač iste po
zelo znižani ceni.

M. RANT :: KRANJ
Savsko predmestje.

157 7-2

17 47

Vinska veletrgovina Rudolf Kokalj, Kranj

Priporočam svoja
izvrstna, zajamčeno pristna
dolenjska, metliška, štajerska in istrijanska
vina
v sodih in steklenicah

Zaloga najfinjejših tu- in inozemskih šampanjev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

= Tiskarna „SAVA“ v Kranju =
se priporoča v izdelavo vseh tiskarskih del.

Najbolj varno naložen denar v celiem
političnem kranjskem okraju!

36 26-20

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
325.000 kron.**

Hranilnica posaja na zemljišča po $5\frac{1}{2}\%$ na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1912. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 100 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
: nad 4 milijone kron. :

4 1/0
2/0

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev ter župnišča cerkven
denar.

Ta najstarejši denarni
zavod v Kranju

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.